

Sprawy włóknarzy na dziś i jutro

NIELEKKI PRZEMYSŁ LEKKI

PRZEMYSŁ LEKKI WCALE NIE JEST LEKKI, Z TEGO OCZYWISTEGO DLA WSZYSTKICH JEGO PRACOWNIKÓW FAKTU, NIE WYCIĄGANO PRAWIDŁOWYCH WNIOSKÓW, CZAS JE WYCIĄGAĆ, CZAS OKREŚLIĆ ROLĘ TEGO PRZEMYSŁU NA GOSPODARCZEJ MAPIE KRAJU.

Z RACJI NA OKREŚLONE POTRZEBY zniszczonego wojną a zarazem rozwijającego się intensywnie kraju, przez długie lata nie podejmowano żadnych istotnych przedsięwzięć zmierzających do unowocześnienia tej gałęzi gospodarki. Przemysł lekki był jednym z niewielu który był, produkował więc wciąż więcej kosztem samego siebie. I przez długie lata wszyscy rozumieć historycznie i społecznie uzasadnioną konieczność takiego działania. Przychodzi jednak moment w gospodarce, tak jak i w każdej innej dziedzinie, kiedy trzeba zmienić obrany kierunek. Czy moment ten przeczono, czy też nadziedzi on właśnie dopiero teraz — rzecz do dyskusji. Faktem jest jednak, że „upóźnienie inwestycyjne” przemysłów konsumpcyjnych na przemysły lekkim odbiło się b. mocno.

Jak w adomo inwestycje są motorem, który uruchamia cały mechanizm rozwojowy gospodarki i każdej gałęzi przemysłu. Decydując o poziomie roz-

woju danej gałęzi, wyznaczają one zarazem w ogólnej hierarchii miejsce poszczególnym przemysłom i branżom. Wyznaczają więc tym samym „pułap” techniki i „pułap” stopy życiowej ludzi z danym przemysłem związanych. W ciągu 21 lat — od 1946 do 1967, udział przemysłu lekkiego — to jest włókienniczego, odzieżowego i skórzano-obuwniczego — w ogólnych nakładach na przemysł wynosił 5,3 proc. i był najniższy po przemyśle drzewnym, papierniczym i poligraficznym (4,1 proc.)

W tym samym okresie udział przemysłu spożywczego wynosił 8,3 proc., chemicznego z gumowym 13,1 proc., hutnictwa 13,8 proc., maszynowego 16,1 proc., a przemysłu paliw 19,5 proc.

W publikacji „25 lat gospodarki Polski Ludowej” wydanej pod redakcją prof. K. Secomskiego, z której cytuję te dane, czytamy: „Dotychczasowa struktura nakładów inwestycyjnych w przemyśle, tłumaczy z jednej strony osiągnięcia przemysłu lekkiego z drugiej wciąż jeszcze

odczuwalne trudności, a nawet zaniedbania w przemyśle konsumpcyjnych”. Jest to określenie bardzo delikatne, jeśli się zważy aktualną sytuację w wielu — zwłaszcza starych, fabrykach przemysłu lekkiego. Na tyle jednak precyzyjne, by zrozumieliśmy to aktualnych napięć w tym przemyśle.

Historycznie „nawarstwione” niedoinwestowanie leży, jak się wydaje, u podstaw dysproporcji w szeroko rozumianych możliwościach tego przemysłu w porównaniu z innymi gałęziami. Dysproporcji — o skutkach społecznych zewnętrznych, istotnych dla całego społeczeństwa jako konsumentów nie zawsze dobrej „lekkiej” produkcji i skutkach wewnętrznych, to jest istotnych przede wszystkim dla związanych z tą gałęzią osób. Te ostatnie właśnie są podstawowym źródłem napięć i konfliktów.

(Dalszy ciąg na str. 4)

Niedzielný
Magazyn
„Dziennika
Łódzkiego”

PANORAMA

Sposób na likwidację deficytu papieru?

Pierwsza w świecie gazeta, której arkusze wykonano z plastiku, została próbnie wydana przez włoski dziennik „Giornale Di Pavia”. Z próby wszyscy okazali się zadowoleni: redakcja dziennika — bo wyszła z nowością; drukarze — bo plastik świetnie przyjmuje druk, także kolorowy; wytwórnia tworzyw sztucznych, która wykonała arkusze — bo w plastikowej gazecie umieszczono jej wielkie reklamy; czytelnicy... Właśnie z czytelnikami sprawa trochę się komplikuje, bo trzeba będzie zwracać do kiosku całotygodniowy „zbiór” gazet (częściowo

GAZETA naftą pachnąca

odpłatnie), który w domu tylko by zaważał, jako trudny do zniszczenia. Ze zwróconych arkuszy gazety będzie usuwać farbę, przygotowując je w ten sposób do ponownego nadruku.

Systemem włoskim zainteresowali się wydawcy książek szkolnych, dokumentów i reprodukcji. Trzeba bowiem wiedzieć, że „papier” syntetyczny w porównaniu z papierem klasycznym nie tylko jest łatwiejszy do zadrukowywania; jest on także bardzo odporny na wodę i wilgoć, na działanie atmosfery, charakteryzuje się stałością wymiarów, wytrzymałością mechaniczną, podatnością na wtórne kształtowanie i laminowanie,

(Dalszy ciąg na str. 5)

(OD SPECJALNEGO WYŚLANNIKA)

Ech, gdzie te czasy, gdy szypier Albin Zieliński pisał w swoim zeszycie: „Druh zaciąg — początek godz. 11.15 do 14.00 — 2 godziny 45 minut. Kwadrat „Maria-8”. Wiatr Nord-West 1-2, 100 skrzynek”. Tłumacząc to na język bardziej zrozumiały dla laików można objaśnić, iż połowy odbywał się w kwadracie oznaczonym na mapie literą M i liczbą 8, że zaciąg włókiem trwał 2 godz. 45 minut przy sile wiatru 1, z tendencją do wzmagania się, i że złowiono w tym jednym zaciągu 100 skrzynek dorsza. A każda skrzynka to 40 kg ryby...

GDZIEŻ SA TE CZASY?!

Dla doświadczonego szypiera nasz pocziwy Bałtyk jest czymś tak znanym jak las dla leśnika, który wie gdzie rosną rydze, a gdzie borówki, gdzie można spotkać maślaki, a gdzie tylko kurki... Szypier, prowadząc z każdego połowy szczegółowe notatki, których próbkę powyżej zademonstrowaliśmy, latami zbiera doświadczenia. A potem wyprawdzając swój kuter z portu wie już: tam popłyniemy na dorsza, tam na śledzia...

A dorsz nie może mieć długości mniejszej niż 30 cm od czubka pyska do końca płetwy ogonowej. Tego wymagają przepisy. Szypier Zieliński złowił kiedyś „potwora” ważącego... 26 kg. „Do jego paszczy można było wsadzić własną głowę...”

Ale to już przeszłość... wspomnienia. Dziś trafia się tylko ryba średniej wielkości, albo zupełnie mała, i to nie po 100 czy 40 skrzynek z jednego zaciągu. Skrzynek tych jest kilka, czasem nawet tylko jedna, a czasem wyciąga się włók pusty zupełnie. Wiadomo było od lat, że teraz właśnie: od stycznia do kwietnia dorsza można dostać na tarłowiskach — na głębokości 80-90 metrów, od lat w tych samych rejonach. Potem latem, po tarle, ta ryba wychudzona i głodna przypływa na płytsze, bliższe brzegu wody, na żer. Tu bowiem żyją dorszowe przysmaki: narybek, krewetki...

I od lat było wiadomo, gdzie czego szukać. Ale od niedawna

WSZYSTKO SIĘ JAKOŚ POMIESZAŁO.

Dorsza jest coraz mniej i wiele razy trzeba zarzucać włók, aby napelnili skrzynki. Wyginęły tłuste śledzie o szerokiej tułowia. Dziś na Bałtyku łowi się jegry — długie, chude śledziska. Na flądry trzeba było ustanowić okres ochronny od 1 marca do 31 lutego. Ale i to niewiele pomaga. Ryba ta

przedtem żyła głównie na wodach płytszych, przybrzeżnych, a przynajmniej nie występowała na głębokich, wtedy, gdy dorsz odbywał tam tarło. Dziś, mimo okresu ochronnego, gładzice i ziemnice włók zagarnia „przy okazji” połowu dorsza. Flądry te pełne są wtedy łkry lub mleczu. Zgniecione ciężarem złowionych dorszy pozbywają się niedojrzałej łkry i niedojrzałego mleczu i choć wyrzucą je się za burtę — giną. A przecież nigdy dawniej nie było ich na 80-90-metrowej głębokości. Co się stało?! Czyżby ryby uciekały z coraz bardziej zanieczyszczonej przez człowieka strefy przybrzeżnej?!

Węgorz, który przed laty był na Bałtyku rybą powszechnie spotykaną, dziś należy do rzadkich rarytasów...

Mittelbank, czyli Ławica Środkowa, która rozpoczęła się jakieś 35 mil od naszego brzegu prosto na północ i ciągnie mniej więcej aż do połowy Bałtyku, dawniej była „urodzajnym polem” dla rybaków. Dorsze i śledzie, a także sprotki czerpało się tam niemal jak z domowej wanny przed Wigilią. Gdzież te czasy?!

Powoli, powoli Bałtyk staje się

MORZEM MARTWYM

i na skutek bardzo intensywnej eksploatacji rybackiej i na skutek coraz większego zanieczyszczenia jego wód ściekami, które rzeki niosą z fabryk pracujących w głębi krajów, przylegających do tego wielkiego „jeziora”.

Gdański Urząd Morski, bo on właśnie działa we wschodnich rejonach naszego Wybrzeża, będąc swego rodzaju „policją morską” ma obowiązek kontrolować, czy sieci mają oczka

OSTATNIE POŁOWY NA BAŁTYKU?!

odpowiednich rozmiarów, aby nie niszczoneo w czasie połowu rybkiej młodzieży. Ale największa jednostka GUM „Kontroler-1” została zacierterowana przez Gdańskie Muzeum Morskie i zajmuje się... wydobywaniem z dna morza zabytkowych dział. „I właściwie

ŁOWISKA NIE SĄ CHRONIONE

— mówi szypier Zieliński. — Jestem rybakiem i powinienem tego pilnować, szczególnie gdybym miał kogoś „na plecach”... Dajmy na to złowiłem 10 skrzynek śledzia, 2 skrzynki dorsza, ale i 8 skrzynek przyłowu... Przyłów to jest, proszę pana, właśnie ta rybia młodzież. Nazywamy takiego małego dorsza — Bolek. Tak się też nazywa niewyrośniętego męczczyznę...

I co wtedy powinienem zrobić? Albo zmienić włók, albo zmienić łowisko. Ale jak nikt nie patrzy... Eeee, co mnie to obchodzi!... Dawaj...”. A potem szypier Zieliński, który niedawno pracując w tej „policji”, czyli w GUM,

nawet i teraz sam dba o nieniszczenie rybkiej młodzieży, a to, co opowiada, dotyczy „morskich wandalów”, dodaje: „Jak my tę młodzież wyłowimy, to, niestety, nie będziemy mieli później co łowić; ani my, ani nasi synowie, ani tym bardziej synowie naszych synów... A przecież każdy będzie chciał i każdy będzie musiał z tego żyć...”

Tacy jak Zieliński, rybacy z krwi i kości, prawdziwi ludzie morza związani z nim całym życiem, z troską patrzą na coraz bardziej puste sieci, które przychodzi im wyciągać na pokłady kutrów. „Żywe łaki” Bałtyku coraz częściej przypominają ugory. Morze, które żywiło wielu: rybaków i zwykłych zjadaczy tanich, smacznych ryb, staje się w coraz większym stopniu zbiornikiem brudnej wody. I jeśli wyraźne zmiany w tym zakresie, niestety, na niekorzyść, doświadczeni rybacy obserwują na przestrzeni dosłownie ostatnich 3-4 lat — to jest to niewątpliwie sygnał alarmowy zmuszający do podjęcia ostrych rygorów. Apele o ochronę wód odnoszą się także do Bałtyku. A może przede wszystkim?!

JÓZEF POTĘGA

